

61988J0265

Cauza C-265/88**Procedură penală împotriva domnului Lothar Messner**

„Libera circulație a persoanelor – Declarație de ședere”

Tipul și obiectul: cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 3 litera (c) și a articolului 56 alineatul (1) din Tratatul CEE, introdusă în fața CJCE, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de Pretura di Volterra (Republica Italiană)

Situația de fapt

Împotriva domnului Lothar Messner, resortisant german, a fost declanșată în Italia o procedură penală, imputându-i-se nedepunerea declarației de ședere prevăzută de legislația italiană în termen de trei zile de la intrarea sa pe teritoriul italian. Pentru resortisanții statelor membre, această obligație este impusă lucrătorilor salariați și prestatorilor și destinatarilor de servicii, care au intenția să rămână în Italia doar pentru o perioadă de maxim trei luni. Nerespectarea acestei obligații este sancționată cu pedeapsa închisorii de maxim trei luni sau cu amendă de maxim 400 000 LIT.

Având îndoieli cu privire la compatibilitatea acestei legislații cu dreptul comunitar, instanța națională (Pretura di Volterra) a suspendat judecarea cauzei și a adresat Curții următoarea întrebare preliminară privind libera circulație a persoanelor:

Dispozițiile coroborate ale articolului 3 litera (c) și ale articolului 56 alineatul (1) din tratat pot fi interpretate în sensul că Italia are dreptul să impună resortisanților unui alt stat membru al CEE obligația de a depune declarația de ședere, în termen de trei zile de la intrarea pe teritoriul său, și, în cazul omisiunii depunerii, să le aplice acestora o sancțiune penală, ținând seama de faptul că niciun motiv concret de ordine publică, de securitate sau de sănătate nu pare să impună o astfel de obligație anacronică, a cărei natură și al cărei obiectiv sunt în mod evident opresive și a cărei inspirație este xenofobă?

Motivarea instanței comunitare

Curtea a precizat că, prin întrebarea adresată, instanța națională dorește să se stabilească dacă dispozițiile dreptului comunitar referitoare la libera circulație a persoanelor permit impunerea de către un stat membru, pentru resortisanții altor state membre, care își exercită dreptul la liberă circulație, a obligației de a depune o declarație de ședere în termen de trei zile de la intrarea lor pe teritoriul statului membru respectiv, însoțită de o sancțiune penală în caz de nerespectare.

Curtea s-a pronunțat deja că dreptul comunitar, stabilind libera circulație a persoanelor și conferind acestora dreptul de acces pe teritoriul statelor membre, în scopurile prevăzute în tratat, nu a exclus competența statelor de a lua măsuri destinate să le asigure informații exacte privind mișcările de populație de pe teritoriul lor¹.

De asemenea, autoritățile competente ale statelor membre puteau să impună resortisanților altor state membre obligația de a semnală prezența lor autorităților statului în cauză².

¹ Hotărârea din 7 iulie 1976, Watson și Belmann, cauza 118/75, Rec., p. 1185.

² În conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din Directiva 68/360/CEE a Consiliului din 15 octombrie 1968 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru lucrătorii din statele membre și

Prin urmare, o astfel de obligație nu poate fi considerată în sine ca aducând atingere normelor referitoare la libera circulație a persoanelor, dar încălcarea dreptului comunitar putea să rezulte din formalitățile legale, dacă sunt concepute astfel încât să restrângă libertatea de circulație prevăzută în tratat sau să limiteze dreptul conferit resortisanților statelor membre de intrare și de ședere pe teritoriul oricărui alt stat membru în scopurile stabilite de dreptul comunitar³. De exemplu, are loc încălcarea normelor comunitare dacă termenul impus pentru declarația de sosire a străinilor nu este rezonabil sau dacă sancțiunile în caz de nerespectare a obligației sunt disproporționate în raport cu gravitatea faptei.

Curtea a apreciat ca termenul de trei zile avut în vedere în întrebarea preliminară nu poate fi considerat rezonabil, ținând seama de necesitatea ca persoanele interesate să dispună de o perioadă de timp suficientă pentru a se deplasa de la frontieră până la locul de destinație, precum și pentru a se informa cu privire la autoritatea competentă și la formalitățile administrative necesare. Întrucât acest termen nu este rezonabil, nici sancțiunile cu închisoarea sau amenda, prevăzute în cazul nerespectării legislației în cauză, nu pot fi admise.

În plus, referitor la neîndeplinirea formalităților necesare pentru constatarea dreptului de ședere al unui lucrător protejat de dreptul comunitar, autoritățile naționale pot să supună nerespectarea unor astfel de dispoziții unor sancțiuni comparabile cu cele care se aplică infracțiunilor naționale de gravitate redusă, dar nu se justifică prevederea unei sancțiuni disproporționate, care ar crea un obstacol în calea libertății de circulație a lucrătorilor (precum pedeapsa cu închisoarea)⁴.

Soluția instanței comunitare

Impunerea de către un stat membru, pentru resortisanții altor state membre, care își exercită dreptul la liberă circulație, a obligației de a depune o declarație de ședere în termen de trei zile de la intrarea lor pe teritoriul statului membru respectiv, însoțită de o sancțiune penală în caz de nerespectare, nu este compatibilă cu dispozițiile dreptului comunitar privind libera circulație a persoanelor.

famiile acestora (JO L 257, p. 13), și cu articolul 4 alineatul (2) din Directiva 73/148/CEE a Consiliului din 21 mai 1973 privind eliminarea restricțiilor de circulație și ședere în cadrul Comunității pentru resortisanții statelor membre referitor la stabilirea și prestarea de servicii (JO L 172, p. 14).

³ Hotărârea din 7 iulie 1976, citată anterior, punctul 18.

⁴ Hotărârea din 3 iulie 1980, Pieck, 157/79, Rec., p. 2171, punctul 19.